

TIDEVARVET

TIDEVARVET

N: 18: 1930

RÅKENSKAPENS dag, ledande artikel.

Trycket Dr. Arnes Sjemeen har gjort ut en bok för ungdom, som kan rekommenderas: Buch der Mädel. Den sammanfattas av Ellen Michel sen under rubriken 'Intet är starkare än hon'. Bilden som pryder artikeln föreställer de kraftiga Hausflickornas roande sig med ett i dansen kasta männen upp i luften.

I samband med de vid riksdagen väckta motionerna angående religionsundervisningen i skolorna har till riksdagen inkommit en petition, vars omkring 400 underskriftnärer kräva den konfessionella tvångsundervisningens borttagande. Saken granskas närmare i artikeln om Uppror mot tvångsundervisningen.

Vad har hänt?

Dechargédebatten har ägt rum i ett par olika repriser. Genom beundransvärd uthållighet lyckades andra kammaren avsluta sin andel av uppgiften på ett knappt dygn, medan första kammaren fick taga sig en extra dag för ändamålet.

Att lysna till debatten var ungefär som att gå igenom en rad sinsemellan osannolikhets- och omöjlighetsfall. Men varit för sig ganska roligt kapitel i en bok. Det började helt stillsamt med en inledning, som inte var någon anmärkning, var efter man kastade sig in på frågan om statsrådens rätt att bibehålla sina privatuppgifter. Fastän statsministern inte var i sin mest världsbetvande form lyckades han ändå hålla ett par stora tal med framdragande av aktionsvärda historiska förebilder ifråga om privatuppgifts-skötande statsråd och några små glada skämt. Men det var heller inte från början meningen att den punkten skulle tagas så allvarigt.

Sedan kom kapitlet Hurnevaara. Det var det mest spännande och diskussionen var skicklig och principiellt intressant.

Man måste för sin inre syn framkalla bilden av den till Fjärrkarelen inväskickade Hurnevaara, som sedd på nära håll mycket mindre verkade sammalsärf än djupt bekympad människa och familjefar. Det blir något oproportionerligt i den försäkrade som sätts på villplacering och säker man t. ex. hr. Forsell känner å sitt fosterlands vägnar inför Hurnevaaras och hans gelikars förärvande makt. Innebär inte denna skräck en underkastning av vår fria kultur och fullväxt vänskapliga ställning till andra länder? Den tycks vara en gammal dunkel och oändamålsenlig kvarleva från tiden, när var främling var en fiende.

Nå, det politiskt sett viktigaste kapitlet handlade ju om utrikesministerns underlöshet att höra utrikesrådets mening ifråga om tullfredskonferensen. Hr. Trygger kunde här inte försvära sig mera övertygande än att andra kammaren beslut lägga anmärkningen med tillstånd till handlingarna, vilket alltså var riksdagens strängaste läsa åt regeringen för den här gången. Det är i alla fall behagligt att denna anmärkning inte nu efteråt kan göras o gjort vad som gjordes dåligt på tullkonferensen.

Emellertid, dechargédebattens slutresultat må antecknas: regeringen sitter tills vidare kvar. Veckovakten.

Alexandra Kollontay

Om problemet yrke-äktenskap

Jag tror alltså att den tid måste komma, då kvinnan bedöms efter samma moraliska måttstock som mannen. Ty det är icke hennes specifikt kvinnliga dygd, som förskäftar henne en hedersplats i samhället, utan värdet av hennes personlighet som mänskliga arbetare, medborgare eller tänkare.

Med dessa ständiga ord anger

Alexandra Kollontay i den korta självbiografi som återfinnes i boken om europeiska kvinnor, Föhrande Frauen Europas, det mål för vilket hon arbetat med hela sin edliga själ. Kvinnans befrielse, bortsopandet av de uråldriga fordomarna har för henne varit en nödvändig förutsättning för skapandet av det nya

samhället. Framgångarna i strävandena för utjämning av samhällets svårigheter och bilaggen av striden mellan länder och folk äro beroende av framgångarna i kvinnans befrielsearbete, samtidigt som de i sin tur betingade detta.

Nu är Madame Kollontay i Stockholm och det bjudes ett ut-

sökt tillfälle att direkt av henne själv få höra hur kvinnorna lyckats infria löftet.

Madame Kollontay ger själv det intryck av klar och samlad kraft, av strålade och värdande personlighet, som man älskar att föreställa sig hos den nya kvinnan. Hennes lysande grö ögon, som plötsligt tyllas av ljus, när hon talar, hennes bågiga ögonbryn och vackert leende mun ge åt ansiktet ett skiftande spel av klokhet, humor och ett litet vänligt drag av ömhet.

Fru Kollontay tycker kvinnorna bevisat sig väl fatta och fylla sina nya uppgifter —, inte bara i Ryssland. Rent praktiskt ha de förstärkt att lösgöra sig från de (Forts. å sid. 4.)

Inte ett enda namn

När vi under stödagspromenaden kommo förbi fotbollplanen, hördes ett kraftigt jubel ur hundratal ynglings-trouper. Bollen hade gått i mål. När jublet dött uppläst min lille ledagare sin mun.

— Det är inte fint, sade han, av den som gör mål att vara mallig för det.
— Jask!
— Nej, för det ska laget vara.

Vi ha aldrig talat om fotbollspelets etikett och moral. Lagarbete och gruppliv ha vi aldrig berört annat än rent praktiskt i samband med skolarbetet. Skulle jag ha predikat kollektivism som teori eller förmått att man bör uppge sin personliga måfånga för en större ärlighet och gemenskap, då hade han slagit dövsrat till, och vilket dövsra sedan! Men via fotbollspelet skulle denna uppfattning helt självfallet smyga sig in hos honom. På så sätt förberedes han på vid tidiga år, för den gemensamhetsakt, i vilken han skall leva sitt liv.

Vi stå ganska säkert i övergången till denna tid, det hjälper ju vår ivriga antikommunist vi äro. Om vi också stode med fällda bajonetter vid gränserna för att mota revolutionen, så anser den in bakvägen.

Det där lilla pojksvaret var bara ett av de strån som vissat vartåt vinden blåser.

Om man jämför Stockholmsutställningen i år med de tidigare som varit mindre omfattna, så är vi ganska begripna förvånad. År 1920 vill man förverkliga ett program genom en kollektiv arbetsmäss, i vilken de enskilda gå upp i det hela. Däremot är det icke nu som förr frågan om värdet och pris och jämförelse mellan olika konstnärer och firmor. Vad som vissat är icke det enska praktiska, utan tyvärr, icke på något sätt genom behövs ett eller radhuset och standardvillan.

I Tyskland har man redan funnit en uttrycksfulla för denna nya utställning. När en film presenteras heter det: Das Arbeitskollektiv besteht aus... Annu mera uttrycksfull är frävaroen av alla namn. En anonym skådeplansgrupp beres för närvarande Tyskland. På programmet inga namn, icke ett enda. Man är icke kollektiv och vill arbeta som ett sådant, bedömas som ett sådant.

Naturligtvis har kollektivismen måttstärkt också i Tyskland. Då en nybunden minister sylligen i sitt första tal proklamerade att individen icke är så gott som, men människorna bakom honom allt, väckte detta förståelse i vida kretsar. Äro vi ingen? Frågade de intellektuella, dessa som icke till minnaren voro partiövriga. De personlighetslösa kände en yrsning. Skall personligheten utplånas, är det slut med friheten, skiftningarna, målfångden, rikedom i livet? Ha vi lyckats forma ut människan ur livsvärdens för att kasta oss tillbaka till den odifferentiade massans tillstånd igen?

Men partiledaren stötdag sig på den stumma massan och betydelsefull i kraft av den, är icke det rätta uttrycket för kollektivismen. Den känner icke nummer, den känner levande lemman, organiskt förbundna eller i en helhet. I denna förklar sig icke den större personligheten, den springer sina gränser, översvinner sin begränsning och vinner kraft, förmåga och evigt liv.

Individualismen har haft sin tid. Den var en nyvinning och en befrielse. Nu behöva vi betras ut i hörsningen i vårt eget liv. Medlen de båda blir det så kallad stund. Och det skall vara så. Kollektivism som dogm och grå teori är förfärlig. Som upplevelse, som en ny gestaltning av liv är den festlig, högljud och övervinnelig.

Devinez.

Ungdom vid skampålen

I förra veckan suttu fem unga flickor tillsammans i Rådhuset sjunde avdelningens rum för parter och vittnen. De voro nakna och välklädda, men litet bleka och dragna. De bytte då och då med varandra ett ord och ett svagt leende, förresten besvarade de nyfikna blickar med en viss spötsk och fientlig motvårnsinställning. De höllo sig mycket strama, som man gör då man schavotterar. Fyra av dem stodo under åtal för fosterfördrivning, den femte var vänninnan som följt med.

Historien var den vanliga. En ung kvinna dog av blodförgiftning på ett av Stockholms barn-

bordhus. Fallet var misstänkt, men in i den vägrade hon att erkänna fosterfördrivning och att yppa allt hon haft förbindelse med vare sig man eller änglamakerska. Emellertid kvarlämnade hon i en ask en lapp med ett telefonnummer. Med övernaturligt skarpsinne listade man ut att detta nummer hörde till fosterfördrivarskan, och så var också fallet. Polisen kom sålunda på en mystisk fru X, en dam som uppträdde under olika namn och olika yrken. Det vimlar av mysterier, förklädnader, signaler, signaturer, chifferannonser och alla de detektivmannens tillbehör, så snart man kommer in i den vid-

sträckt undervärd, där det syslas med fosterfördrivning.

Polisen ringde på hos vederbörande, men hon stängde igen dörren, då hon såg vem som kom. Under den timme som förgick, innan polisen fått tillstånd att bryta sig in, hade fru X hunnit förstöra en hel mängd brev. Men hon hade skuldförbindelser från en del klienter som ej förmått betala hela arvodet på en gång, det var nämligen mycket högt tilltaget. Dem hade hon ej nämnt förstöra, lika litet som sin adressbok. Och hennes tafata historier om att kunderna voro skyldiga för elektrisk behandling (Forts. å sid. 4.)

S L O T T S T H É

(det linbladiga théet)

ÄR PRODUCERAT I DE TROPISKA HÖGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPADASTE SKOT-TEN A THEBUSKEN.

konsum

gröna bilar med goda bullar

Devinez.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-1, 2 v., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägnar.

Eliabett Tamm.

Hovorens Hermin.

REDAKTIONSEKRETERARE:

Carin Hermin.

Motingsgård 10-12.

Telefon N. 48 42

EXPEDITION:

Telefon 185 43.

Kontorsid. kl. 10-12 l. m., 1-4 e. m.

Portigiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.-, halvår kr. 3.50

kvartal kr. 2.-. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Tersäde eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1910
Wahlstedts Tryckeri Aktieförslag
Storgatan 22

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkareförning

DOKTOR

Karin Thorsell-Lagergren
KUNGSÅLMSGAT. 27, 2 v.
Tel. Kh. 19 30.

Allmänpraktiserande

Mottagning vardagar 1/3-4. Annan
tid efter överenskommelse.

Tandläkare

Tandläkare
MARKELUND BERGGUIST
St. Eriksgatan 11.
Mottags. enligt överenskommelse.
Tel. Yasa 1499.

TANDLÄKARE
Bo Ericson
(Medl. av Sthlms Tandläk.fören.)
Östermalmstorg 5.
Mottags. efter överenskommelse
per Tel. 730 54.

Tandläkare
ALLAN HAGLAND
(Medl. av Sthlms Tandläk.fören.)
Folkungsgatan 110. (f. d. 24.) 5 tr.
(hiss).
Mottags. vard. 10-12 f. m. och
6-7 e. m. (hörd. 10-12 f. m.).
Annan tid efter överenskommelse
per tel. S6. (40)90 08.

Tandläkare
'Edvin Hinders
(Medl. av Sthlms Tandläk.fören.)
DROTNINGGATAN 73 C, 1 tr.
Mottagning 10-2 och 6-7 samt
efter överenskommelse. Tel. 172 70.

Tandläkare T. Lagerholm
Tandklinik

Drottningg. 50 (vid Klarabergsg.)
Högadoms gränsving. Röntgen.
Skilda behandlingsrum.
Endast legitimerade tandläkare.
BILLIG LINDVARD.
Öppet 9-7. Hörd. 9-4. Tel. 448.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Anders Advokatbyrå
Inneh. Eva Anders.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
Ed. Lea Vattugatan.

STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsrätt,
Bostadsrättigheter och testamente.
Förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga fördragningar.

Advokat Hugo Linberg
(Ledam. av Sveriges Advokatsamf.)
KUNGSÅLMSGAT. 5, Stockholm
Tel. 147 99

Räkenskapens
Dag

Dechargedeblanen har gått av stapeln. Konstitutionsutskottets anmärkningar mot regeringen vållade denna gång en lång och skarp strid. Det var utrikesministerns konversation och förbigående av utrikesnämnden, justitieministerns utvisning av Hurmevaara och hela regeringens starka rotfäste inom bolagsvärlden genom lönande privatuppdrag som diskuterades. Men oberoende av om första kammaren lade anmärkningarna till handlingarna eller andra kammaren gjorde detta med ogillande — under debatten, låg hela tiden den politiska maktförskjutningen på förspelen till riksdagens stora nummer, under gållert då jordbruket, då det gäller som upptakt till höstens val. Givetvis är det fördelaktigare för högerpartiet att regeringen går på tillfrågan än på konstitutionsutskottets anmärkningar. Det senare hade varit ett snöpligt slut, men med den uppbyggda stämning, som för närvarande råder beträffande jordbrukets betryck, kan intet tillfälle bli lägligare för en ärörisk avgång.

Så räknas och räknas det. Än är ej sista ordet i detta kapitel sagt. Mer och mer frågar man sig, hur vårt politiska liv skall kunna vridas in i andra och värdigare banor med större mål och bättre medel. Var är den sjuka punkten i tiden, som måste åtgärdas för att råda verklig bot för det politiska odrägliga tillstånd för vilket ingen bär ansvaret, fast alla äro ansvariga? En kommande tid lär inte lägga anmärkningarna mot vårt arbete för folk och land till handlingarna. Där kommer en räkenskaps dag, inte bara för ministären Lindman utan för alla partiers politik, för allt vad vi saknat av det äkta och sakliga, det oegennyttiga och vidsynta.

Carl Hedman

SNICKARE

Linnégatan 50

Tel. O. 24 42. Bostadst. E. 0617.
Alla slag av såväl enkla som finare Snickeriarbeten. Renovering, Reparationer utföras till moderata priser.

Advokatverksamhet

SVEN MONTELIUS,

Jur. kand.

KOMMENDORSGATAN 30, 1 tr.,
STOCKHOLM.
Tel. N. 247 28. Specialitet: Försvaret.

Olga Elmdahl

Modemagasin

Kungsgatan 53. Tel. 108 51

STOCKHOLM.

Uppror mot tvångs-
undervisningen

En vädjan om den konfessionella kristendomsundervisningens borttagande ur skolan har i dagarna lämnats in till riksdagens ledamöter. Skrivelsen som är undertecknad av en mycket talrik och mycket representativ samling namn ansluter sig i huvudsak till den motion i samma fråga som i första kammaren väckts av h. r. Oscar Olsson.

Många förnämde erld av ångest och sårat allvar ha förut uttalats över h. r. Olssons motion. Kanske är den skräckslagna häftigt in till fullt motiverad, med vilken man vänt sig mot detta angrepp. Mot vad som anses vara skolans bästa medel till gott karaktärsdanande inflytande på lärjungarna. Motiven är snarast ett försök att se i ögonen en maklöshet, som kan vara oekväm att erkänna, men som det blir nödvändigt att göra klar för sig, innan det kan finnas någon möjlighet att skapa fram något nytt.

Den utmanar i en hemställan om att riksdagen måtte i skrivelse till kungl. majt anhålla att sådana förändringar i undervisningsplanen för folkskolan omedelbart vidtagas att

förbud utfärdas för varje skolans krav på utläsning av stycken och k. k. minnesord i bibeltexter och övriga vid undervisningen användbara bekännelser och trosskrifter;

kristendomsundervisningen liksom hittills bedrivs huvudsakligen på grundval av bibeltexter utan användning av dogmatiska läro- och läseböcker, men i dessa stycken förläggas till lästimmarna utan läxor och läxförhör; den kyrkohistoriska delen av kristendomsundervisningen arbetas i den vanliga historieundervisningen;

morgonbönor och andra tvångsändaktsunder i folkskolan avskaffas.

Av motiveringen förklaras, hur bakom dessa krav kan ligga inte lust till upplösande men önskan om tillvarogående av alla möjligheter att utbilda personlig självständighet och allvarig inriktning hos ungdomen.

Det är just ur denna synpunkt som motionen är intressant: Som utslag av en betydelsefull rörelse i tiden, väckt till liv av den inriktning på skarp propagandas, som blivit en allt mera ofrånkomlig makt i samhället, gående ut på säkrandet av frihet från tvång och hänsynlös inblandning.

Motionären utgår i sin motivering från samhällets bestämda

avståndstagande från den bolsjevikiska barnpropagandan. Vad man upprepar sig emot är de vuxnas hänsynslösa utnyttjande av sin makt att påtrycka barnen åsikter under den ålder, då de inte själva ha någon uppfattning eller erfarenhet att sätta emot. Likå hänsynslösa äro vi i själva verket alla, så länge vi tillåta den form av kristendomsundervisning, som nu bedrivs i skolorna. Den innebär också ett påtryckande av färdiga åsikter. — Sällan samhälletsordningen dogmatiskt fasthåller vid, att det är majoritetens eller annan härskande samhällsmakts oförtygliga rätt att på det uppbyggda släktet tvångsinprensa sina som rätta och riktiga ämnade, färdiggjorda meningar, säger motionären, blir resultatet naturligtvis nödvändigt religionsförtryck i stället för religionsfrihet. Ännu betydligare är, att skolan genom förtryckets princip berövas varje möjlighet att uppfostra barnen till självständighet och frihet gentemot de antisociala tvångsäckadningar, som i allt för många fall tränga sig på barnen från en okunnig och fördomsfull miljö under uppväxtern. Slutligen måste t. o. m. oppositionen mot förtrycket i ett samhälle bli så genodrankt av denna åsiktsförtryckets princip, att dess seger vanligen endast kommer att betyda det gamla förtryckets ersättande med ett nytt.

— Sådana förändringar i undervisningsplanen för folkskolan, som här krävas, fortsätter motionären, utgöra inte hinder för de föräldrar som så önska, att fortfarande få sina barn uppfostrade i sin religion. Statskyrkan bekännare ha sina präster, som väl ingenting högre önska än att stå till tjänst med lördags- och söndagsundervisning i den skolorna, som önskar en sådan, de frivilliga sina pastorater och församlingslärare, som redan nu i söndagskolorna utföra denna gärning.

Vid ett samtal som Tidevarvets medarbetare har med motionären, understryker han ytterligare att motionen tillkommit inte av fiendtlighet men av intresse för religionen.

Man kan t. ex. dra en jämförelse med litteraturundervisningen. Den levande och utvecklande lusten för litteratur frostras inte genom litteraturhistoria efter torra läroböcker. Dessa synpunkter har lektor Olsson f. ö. närmare utvecklat i en nyutkommen liten samling av uppsatser och föredrag om Aktuella folkbildnings- och skolfrågor. Här skildras bl. a. de arbetsmetoder, som tillämpas av den banbrytande amerikanske universitetsläraren professor Kilpatrick i hans arbete med studenterna, hur lärare och elever friggjorda, under-

Sedan fönstret
öppnats

Efter att hela påken med stor förtjusning ha likat gemensamtbeslutning i en improviserad ensemble ämnade vi skriva något om detta nya och tilltalande sätt att tillägna sig den svenska litteraturens mästerverk. Det var nämligen så härligt att få vara med själv med årets årliga deklamation, slippa vara sluffa sluffa, slippa bli kölsatt sluffig. Då vi femstämning läste Victor Rydbergs Drömliv, gled vi in på ett sätt som aldrig förr i dess underbara rytmen och tanke.

Nåja, vi sköto upp saken, ty vi brukar ju aldrig bli förekomna av pressen. Men se där, då vi togo upp första nummer av nya veckotidningen För ett funno vi en artikel om kölsättning. Massan talar till massan. Var första tanke var att vi sedan Fönstret öppnades aldrig mer våg skjuta upp någon idé. Vid andra var glädje över att i denna artikel få seta en hel del nytt om kölsättning.

Samma intellektuella glädje hade vi av den andra artikel i t. ex. den om Männen bakom fängelseväggen. Fönstret är i dessa dagar en sådant symbol. Namnet är också inspirerande lyckligt valt. Vi önska redaktörerna Greit och Andersson att alltid hålla sina rutor klara. Det händer nämligen både att det blåser damm någon gång och att det regnar.

sökande, samarbetande studier tillsammans söka och finna utgångspunkter för en egen uppfattning.

Vad beträffar kristendomsundervisningen berättar lektor Olsson också om en kristendomssektion som han bevästade i en amerikansk stads lander där den officiella kristendomsundervisningen är avskaffad. Det var småbarn på 8, 10, 12 år, som fullkomligt upplevde patriarkerna och själva berättade om deras öden som de verkligen levat bland Abrahams fårehögar. Ett liv, ett intresse, ett självständigt läsnande vidare, som aldrig kunde ha vunnits genom tvångsinlärande av motsvarande stycken i bibliska historien.

För den som försöker att li-delsefritt intränga i dessa problem måste det först och främst stå klart, att det är verkligen religiöst intresse, som ligger bakom både motionen och petitionen. I båda fallen är det en nydaning i flera avseenden behöves. Men man kan ändå inte undgå att på vissa punkter ställa sig tveakande, huruvida de anvisade vägarna äro de lämpligaste.

Vad först beträffar de obligatoriska morgonbönorna kan det säkert inte bestriidas att i de flesta fall mera tjäna till extra läskänslighet än till ett uppsamlade av kraft för dagens arbete. Men frågan är, om man inte genom att yrka på deras borttagande istället för på deras reformering kommer fram till ett förbud mot varje form av en gemensam samling inför dagens arbete. Och detta kan säkerligen inte vara önskvärt. I petitionen begäres att skolans religionsundervisning bör vara objektiv och historisk och att skolan skulle helt befrias från den konfessionella undervisningen. Fråset det förhållandet att en konfessionell undervisning i egentlig mening är oönskvärd vilket ångbet det än gäller, är väl fråga om skolan alldeles bör frångåvas rätten att vid sidan av den historiska också anordna konfessionell undervisning för dem som önska en sådan. Men den bör göras valfri. Med detta viktiga medgivande är den personliga friheten borde man kunna undgå tvångsundervisningens nackdelar, samtidigt som de föräldrar, som önska att just inom skolan få sina barn undervisade i den härskande religionen ha denna möjlighet öppen. Det bleve sålunda inte staten, men föräldrarna som på det sättet ytterst hade avgörandet i sin hand.

Herrsätra Internatskola

för flickor, Carlberg, 2 km. utanför Söderställe, i veckor, hälso som frukt, mottagar begränsat antal elever på folkskolan alla studier. Skolan står under K. Skolöverstyrelsens inspektion. Normala skolkompetens. Moderna metoder. Individuell undervisning och omvårdnad. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. Nybyggnad med bl. a. modern, ljus gymnastiksal, slöjd- och sjukrum. Terrängen lämplig för skräkande friidrott. I skolan mottagas gärna barn till utlandsvevsnas, då tillfälle kan beredas att kvarnarna under ferierna. Hötternämen börjar d. 10 sept.

Tel. Södertälje 532.

ANNA SUNDIN, Föreläsningarna

S. 50 97 Maria Husmoderskola S. 31445

LANGHOLMSGATAN 24.

(Fyllständig läringskurs i husligt arbete med barnvård.)
Nytt arbetar börjar fredagen den 1 aug. kl. 8 f. m. Ansökningar bör vara inlämnade helst före 15 maj. För sökan de från klass 7 i Stockholms folkskolor är kursen 2-årig och för inträde fordras avgiftsbetyg från nämnda klass. Sökande med avgiftsbetyg från fortått ningskola eller 8 klass i folkskola är berättigad till inträde i andra årskursen. Varje sökande skall förete läkarbetyg, hälsobetyg och intyg om möd-mans tillstånd till ansökan.
— Önskelista och mindre bemäddade elever erhålla andra skolans stötpensioner från 10 till 20 kr. i månaden.
Kursen är avgiftsfri, men elev betalar för mat 10 kr. per månad.
Utförligt prospekt över arbetet kan erhållas.
HUSMODERSKOLANS UNIVERSITET

«Intet är starkare än hon»

AN'LIGEN EN UNGDOMSBOK

Ur allt det oskrivliga, som kallas ungdomslitteratur, särskilt den som blades ut i unga flickor, springer plössligen i liten tysk bok fram som en klar och ren vattenstråle. Den innehåller inga sagor om sköna prinsessor, som i passiv drömmel jävna de tapprast främlans lust eller några gåtfulla historier om det rika barnet, som strax efter födelsen, har ören att mista båda sina föräldrar, eller i alla händelser en av dem, och som genom allokön vidrigheter till sist dock

kvinnokörens historia inom det civiliserade Europa under de sista århundradena. Man följer utvecklingen från spinrock och nål fram till textilarbetet i de stora fabrikkerna. I och med detta är den mur som i Årtusendens kringgård kvinnorna bruten. Textilarbetet på fabrikkerna är den första etappen på frigörelsens härda väg. — De sista sidorna ägnas två av de kvinnor vars dagser varit tyngda av andras, och som redan nu fått sin plats i raden av mänsklighetens

Haus-sflickor.

äter blir insatt i alla sina nedärdade rättigheter.
Doktor Anna Siemsen vänder sig med sina fina lilla böcker (Böcker der Mädel, Urania Verlag, Jena) i främsta rummet till den proletära ungdomen. För borgarsägens egen skull får vi emellertid hoppas, att också många från det hållet kommer att läsa den.
Ett har varit Anna Siemens mening; att ge nutidens kvinnliga ungdom, den som njuter frukterna av föregående kvinnlegenerationer kamp för rätt och frihet, en överlick över den arbetande kvinnans livsorden runt nu och i föregående tider. Hon vill visa hur tungt och arbetsfyllt kvinnans liv alltid varit, men hon vill också visa hur vägen trots allt går från mörkret till ljus.
Ett av bokens intressantaste kapitel handlar om den afrikanska Hausstammens hårt arbetande och på grund därav också stora och kraftiga kvinna. Likaledes får man en skildring av kvinnans arbetsfyllda tillvaro. — Så följer i några bilder

eviga följelsagur: Vera Figner och Rosa Luxemburg. Boken slutar med det underbara brev Rosa Luxemburg den 2 maj 1917 skrev till Sophie Liebknecht ur fängelset i Wronke.
Till denna bedärade lilla skrift till sist endast ett par randmärkinningar! I sin ljussyn på framtiden är doktor Siemsen, synes det mig, alltför optimistisk. Så förklarar hon på första sidan, att den stora vida världen redan nu står flickan lika öppen som gossen. Man kunde nästan fresta tänka, att Tyskland vore fritt från orträttvisa lödrivarlag, dubbelmoral, prostitution och livslivshälsa!
Likaså förvånas man över att ingentidens, inte ens när det är tal om Söderhavssjarna, finna några häntydningar på det svunna matriakatet. Doktor Siemsen synes mena, att ju längre tillbaka i tiden man kommer, ju sämre har kvinnans ställning varit. De Bachofen-Morgan-Verteringska teorierna vidröres märkvärdigt nog alls icke. Underligt är också att hela den valdiga omvandling in-

ASIENS KVINNOR VARNAR!
För ungefär tre år sedan återgav Tidevarvet de indiska kvinnornas Magna Carta, innehållande en frihetsförklaring av mycket bestämda och viktiga punkter. I dag kunna vi konstatera att denna frihetsförklaring går från ord till handling. En grupp kvinnor som kalla sig representanter för Indiens kvinnor, utsåda nämligen till de ledande kvinnorna i Asiens olika länder ett manifest där de inbjuda dem till en panasiatisk kvinnokongress i Indien i början av 1921.
Ur den märkliga motiveringen följande:
»Varje kontinent har sina särdrag, vilka böra värdas för att öka mänsklighetens rikedom. Det finnes en grundläggande kulturell enhet bakom de djupa och skiftande olikheterna i Asien. I de ytterligheterna av beider och slaveri som Asien bjuder sina kvinnor är det ett i sin dyktan av familjen och det hopp det sätter till barnet för det närvarande och tillkommande livet är Asien ett. Den österländska civilisationen har ideal rörande livets helighet och kvinnornas kall som rasens uppehållare vilka följande den uppfattning som byses av andra världsliga. Det samma är fallet med dessa konst, filosofi och religion.
Asiens kvinnor, de yttersta väktarna av denna orientalska kultur, är olyckligtvis så gott som okända för varandra. En hindukvinnas vet ingenting om den kinesiska kvinnan, de burmanska kvinnorna vets ingenting om sina persiska systers lefnadsförhållanden. Vi rör instängda inom våra nationella gränser och ha endast reda på dem som komma till oss. Den kinesiska kvinnan vet mer om den amerikanska, den japanska mer om den holländska, den indiska mer om den engelska än vad vi veta om varandra.
Det västerländska indylandets flodvatten sköljer över oss från alla sidor. Det är hög tid att vi orientalska kvinnor göra en kraftig ansträngning att lära känna varandra och att inom oss utveckla en enda av asiatisk styrkraft. Vårt mål skall bli att bevara allt som är värdefullt i gängna indiska nationella och samhällliga kulturer och ut-

veckla dem till en enda av asiatisk styrkraft. Vårt mål skall bli att bevara allt som är värdefullt i gängna indiska nationella och samhällliga kulturer och ut-

veckla dem till en enda av asiatisk styrkraft. Vårt mål skall bli att bevara allt som är värdefullt i gängna indiska nationella och samhällliga kulturer och ut-

I strålkastarljuset

välja vad som vi vilja ta emot eller icke från andra världsliga. Detta kan bäst göras genom att vi sluta oss i samman och mötas för att begrunda vårt gemensamma arv och öde.
Manifestet inbjuder därpå till ett första möte i Lahore, Indien, och förklarar att de indiska kvinnorna ha både medel och erfarenhet till sin disposition för att organisera en sådan kongress. Det påvisar att den kommer att passas in med Söndra-Indiens kongress i Honolulu i augusti 1920, asiatiska lärarkongressen i Benares i december, indiska kvinnors

turbitoria och ordna detsamma så att det kan framläggas för konferensen. Vi önska också förstå rörande de sätt, varpå denna konferens kan stöja de orientalska kvinnornas gemensamma ideal och världsvard, ty dessa äro en väsentlig förutskning för utvecklandet av internationell förelse, världsfred och mänsklighets planfyndingar.
Det finns vissa värdingar och ändringar i detta manifest som tala för att västerländskt kvinnoförnyande varit med om att stimulera det hela. Likaså bör kongressens sekretärer hos en dam med ettvisst namn. Men i alla fall, det är en grupp indiska kvinnor, universitetsbildade eller gifta med kända män, som tagit ansvaret för denna nya och djärva idé. Det måste ändå vara något särdeles att bo i en vaknande världslig. En Paneuropisk kvinnokongress har vi inte hört andas om, trots att den europeiska tanken nu strider sin hårda kamp för att sätta sig igenom.

A. B. STOCKHOLMS
KEXFABRIK
Guldmiddag 1928.

RENG. VERUM.

Denna kex innehåller — jämte de yppersta råämnena — ett koncentrat av bananfrukten med dess viktiga mineraliska beståndsdelar och är tillverkad enligt
CANDAL-METODEN,
som är ett av oss med ensamrätt vid kexfabrikationen använt tillverkningsförfarande. Varje kex består av ett naturligt, påfärgningsfritt och bevarar sin arom och hållbarhet längre än någon annan kex.
Vid inköp av kex begär alltid

AIDA BANAN-KEX
AIDA garanterar alltid en hög värdd kvalitet.
Finnes i special- och varvarvarfabrikerna:
i paket om 1 kg. & 25 öre;
i paket om 1/2 kg. & 50 öre.
Tillverkas under kontr. av
Prof. Håkan Sandqvist
vid Kungl. Farmaceutiska Institutet i Stockholm.

A. B. STOCKHOLMS
KEXFABRIK.

inokongressen på nyåret 1921 och Söndra-Indiens kongress i Honolulu i augusti 1920.
Därpå slutar manifestet på följande sätt:
»Systrar i Asien! Vi hoppas att ett varmt genvar i edra hjärtan, skall möta denna kallelse att sammansätta våra äldriga menigheter och värda orientalska kulturer till Asiens och världens frömma. Vi önska er hjälp för att denna panasiatiska kvinnokongress må lyckas. Edra tidningar och magasin, edra kvinnoförningar måste ofentligt göra och sölja vår initiativ, så även alla intresserade kvinnor. Hjälp oss genom att samla material rörande ett lands kul-

turbitoria och ordna detsamma så att det kan framläggas för konferensen. Vi önska också förstå rörande de sätt, varpå denna konferens kan stöja de orientalska kvinnornas gemensamma ideal och världsvard, ty dessa äro en väsentlig förutskning för utvecklandet av internationell förelse, världsfred och mänsklighets planfyndingar.
Det finns vissa värdingar och ändringar i detta manifest som tala för att västerländskt kvinnoförnyande varit med om att stimulera det hela. Likaså bör kongressens sekretärer hos en dam med ettvisst namn. Men i alla fall, det är en grupp indiska kvinnor, universitetsbildade eller gifta med kända män, som tagit ansvaret för denna nya och djärva idé. Det måste ändå vara något särdeles att bo i en vaknande världslig. En Paneuropisk kvinnokongress har vi inte hört andas om, trots att den europeiska tanken nu strider sin hårda kamp för att sätta sig igenom.

EN KARNTRUPP TILL FRAMTIDENS ARME.
Den stora franska tidningen «Paris-Soir» meddelade nyligen med fem bokstäver: styckarna komma för att hjälpa övervinningen offer i Frankrike.
Vad betydde detta?
Jo att schweizaren Pierre Ceresole som år 1919 ledde tyska frivilliga arbete på återställdande av de förstörda områdena men kördes ut, nu tänker komma tillbaka. Han har icke bara tyskar med sig. Han är befälhavare för en trupp av tyskar, fransmän, engelsmän, österrikare, tjecker och skandinaver som skola hjälpa till med att återställa de förstörda områdena. Arbetet skulle börja den 5:e maj i församlingen Albeville-Lagarde. Deltagarna få mat och lönurum men inga lön. Pierre Ceresoles adress är Montauban. (Tarn-Garonne) France, poste restant.

Detta förelag visar att tanken på den internationella hjälpkraften såsom en ersättning av de nationella armerna lever och manifesterar sig i verklighet.
JAPANISK POESL.
Det litterära livet i Japan tycks vara fantasiskt olika det vi känna till i Västlandet. Egentligen verkdar det mer sympatiskt. Varje år på nyåret fitas en litterär fest, berättar New India och den hålls på kejserliga slottet. Till den poetiska festen har utlysts en litterär tävling över ett givet ämne. I år var det «klippa vid stranden». Det hade inkommit 34,769 priskrifter och av dem hade utvalts 5 stycken till utpläsning. Vart och ett av dem lästes två gånger och sedan lästes korts poesi, börjande med de äldriga funktionärens och slottets kejserarna. De kejserliga prinsarnas och prinsessornas poesi lästes två gånger, kejserinnans och kejsarens poesi lästes två gånger, men kejserinnans poesi upplästes hela fem gånger. Därpå avslöts festen.
Man tror kanske att den varit oändligt lång, denna fest, för att man skulle kunna läsa så mycket poesi. Men japanerna väntar sig i högsta grad från västerländsk följande översättning kunna

Vi stå till tjänst

<p>BILSKOLA KÖRKORT Grundlig undervisning. Autobolagets Bilskola Karlsborgaväg, 16. V. 15398</p>	<p>FOTOATELJE Ateljé Tapperson Ostermalmsg. 5 1 tr. Ö. 93 95 efter 5 em. även tel. Ö. 1501</p>	<p>KONSTSTOPPERI SVEA Nyrogatan 46, tr. Sthlm. — Tel. 765 67 Emottager till konststopning eller konstvävning sönderliga kläder, silkenstrumpor, alla mattor, källors och schlar. Från och tillslöparen pr. postpaket. Obs! Tekniskt utbildad personal.</p>	<p>PARFYMER <i>Parfymoi Annette</i> SVEAVÄGEN 108. Tel. V. 18522 Välortad parfymaffär samt Kvinnlig sjukvårdsavdelning</p>	<p>Sthms Färgeri & Kem. Tvättanstalt C. A. Hina, Birgerög. 11, Tel. 20 14 99; butik S. Eriksg. 66, tel. 20 93 53; butik Dahlg. 48, tel. 21 50 80; butik Hornsg. 55, tel. 40 22 04; butik Fleming. 12, tel. 53 62 92; butik Sveav. 108, tel. 31 85 00; butik Fölkungsg. 101, tel. 40 74 63; butik Gösg. 28, tel. 48 10 11. (Fab. o. konst. Sickska Nacka 125)</p>
<p>DAMKONFEKTION Damer. Gör Edra inköp i TRIKAFFAREN 28 Dälagatan 28. Tel. V. 607 40. Välortad lager av Strumpor, Uder kläder m. m.</p> <p>BREDGRÄND 2 TEL. 7503 och 7504 ENIN ÖSTERBERG FLAGGFABRIK Ständertar. Sjanslöfäll Uti vår ätt svenska och utländska flaggor.</p>	<p>HOTELL Hotell o. Pensionat Eplanade Blasieholmsgatan 3, Stockholm. Telefon Nörr Nydags Österberg FREDERIKSBERGSKA FREDERIKSBERGSKA Sven. HILFBERGSKA pensionat, skärmar Tel. Sthlm 5. HILFBERGSKA Fru Anna Fahlström</p> <p>HUDDMEDEL Det bästa, effektivaste och behagligaste medlet för hyns vård är Landöns Lavendeltinktur Fås överallt.</p>	<p>PAGOD Konstori-Restaurang 180, Kungälvstorg Lunch från 1.25 Middag fr. 1.50 Soppa fr. 1.50 Konstori-öppna hela dagen. Heltvarande utvald Östergötting, Måren och Sthlm. — Nörr 5748</p> <p>PLISSERING motveck, grupper, alla slag. Maskinborttagning, hälsöms, insatser, ändring, utskifning m. m. Gemisli påkostad ompressa. Lagary Lindbergh Specialtjänst Mästarnellegatan 32. Tel. 4325</p>	<p>PIANINON Pianinon Förändrade instrument fr. Edra W. F. Petersens. 20-2500 Borgar för guldgräns arbete. Tel. 40 82 64 ERIKSSON & JOHANSSON Edra. Torsholms Kungälvstorg 180, Stockholm</p> <p>RAM OCH SPEGELAFFÄR J. L. LARSSON EPTK. Knut Nystrand Södermannsg. 2, Stockholm REKOMMENDERAS. Låga priser. Tel. S. 30914</p>	<p>RESEFFEKTÉR «Kappsäcken» D. NORRING — Drottningstg. 38 Utsället m. nyheterna för säsongen Kvalitetsvaror. Billiga priser. Gynna Tidevarvets annonsörer</p>

VID SKAMPÅLEN

(Forts. fr. sid. 1.)

eller klädning hon sålt dem — de gingo inte i polisen. Fru X häktades och hennes klienter uppspanades och åtalades. Det var tyra av dem som nu suto vid skampålen i sjunde avdelningen.

Det är ömkliga historier som blottas i polisrapporten. De äro alla lika i sina huvuddrag. En eller flera med plats i familj, i affär, eller i något av statens affärsdrivande verk träffas en ung man, en chaufför, ett biträde eller en veterinärelev. De bli bekanta och efter längre eller kortare prehudier fastfolk. Det går ett par tre månader eller ett halvt år, så tror sig flickan igenkänna symton på grossess. Är den yngre mannen då en riktigt bra och hygglig pojke, så ger han flickan några tårar och diskuterar solidariskt med henne att gå och ta bort det. Kanske förhör han sig också hos sitt manliga gäng om en lämplig adress. Överhuvudt är skildringen av hur ungdomarna komma i kontakt med fru X mycket belysande. Antingen sker det genom polkbekanta till fästmannen. Eller också har flickan ifråga långt tidigare konversationsvis fått höra talas om fru X och smärkt sig nämna det, ifall hon någon gång skulle komma i grossess. Eller har den tydinge fästmannen annonserat i Dagens Nyheter efter plats åt obemärkt och fått från fru X svaret: vill ni inte i stället bli helt fri?

Et par av fallen ha särskilt upprörande historier. Det ena gäller ett litet hembiträde från landet (så oskyldigt att det föreslås fästmannen äktenskap) som aldrig i sitt liv hört talas om fosterfördrivning, för sin hon får fru X fråga emot sig: vill ni bli helt fri? Det andra gäller en flicka som redan har ett barn som hon tidigare haft med sig i plats men nu har utskorderat för 40 kronor av de 60 hon har i lön. Barnfadern kanske skyddad av unga karlar vär: lands- eller stadsfogden, betalar ett öre. Hon har förgävs sökt plats som obemärkt men anses för klen. Vad har hon att göra? Vägen är banad till fru X. En av de andra flickorna har kanske inte ens varit i grossess. En flicka har förklarat att mosterströmen utbevit på grund av blodbrist. Men ändå ger hon sig i sin förskräckelse för barn till den dyra och tydligen ganska okunniga fru X och missandhas med sonder och plockas på allt vad hon har.

Skildringen av hur behandlingen tillgätt är ömklig och pinsam. Flickorna öra nervösa och fru X oskicklig. Ibland misslyckas behandlingen alldeles, och flickan är fortfarande i grossess efter att ha betalt ut en summa

som hon allt för väl behövt längre fram.

Vad händer sedan med flickan? Ja, den gamla påstötningarna från fru X. Det gäller att betala, det gäller att spara och bita ihop tänderna. Kanske är fästmannen försvunnen. Sedan hade de icke träffats förr än vid polisförhöret, heter det i en rapport. Och så kommer till sist åtalet. En vecka gick, vid nästa rättegång var det en hel trupp ungdom, dansbanebarnungar, som marscherade fram till skranket, flickor och fästmän, d. v. s. de hyggliga fästmän som genom att hjälpa (tickorna gjort sig delaktiga. Inalles var det bortåt 20-tal. Det anses troligt att polisen ännu har det samhälle vid detta antal. Men det kunde lika gärna blivit det fleruddiga. Vad väntar dom? Kanske fängelse, kanske villkorlig dom?

Detta är förvisso en öndigt banal historia. Vi ha berättat den förr. Den är bakgrunden till kraven på vederfärdig sexuell upplysning och utredning angående fosterfördrivnings- och preventivlagens bestånd eller ändring. Den är verkligheten som lagstiftarna ge katten i när de lagstiftande avslugo den Hesselgren-Nordgren-Östbergiska motionen år 1929. Den är verkligheten som press och präster predika över, när våra befolkningsförför komma upp på nyrdn. Den är verkligheten som man skuter undan, då man lägger å sido förslaget till moderskapsydd såsom för dyrbart, då man rycker på axlarna bara åt tanken på statspensionering av barn efter Danmarks och Norges exempel.

Är förklarig under nuvarande förhållanden dessa tafata ungdomars reaktion vid upptäckten av havendeskap än må vara, som fortsättning på deras fatiga kärleksaffär, det är tragiskt att deras första tanke i denna situation skall gå till fru X. Och inte mindre tafat är samhällets ingrepp, sådant det manifesterade sig på sjunde avdelningen. Där stod fru X och hennes unga klient framför skranket, bakom vilket tronade i uphöjt majestät en vitmålad rådmän med en min av plåga och hans bitnare med mera oangående mynd. Den kvinnliga journalisten kördes ut förstas, tillsammans med de unga männen i åhörarbåset. Det var nödvändigt, nu skulle genomgå alla detaljer i denna american tragedi i Sverige. Lag för lag. Men lag är icke alltid rättsfärdig och lag är icke alltid god. Dessa ungdomar hade gått rätt till att tas om hand enligt tidigare och på ett annat sätt.

Vad är det samhället bygger ihop åt sig för framtiden? Hur skall det gå när kvinnan en gång får moderskap fullt i sin hand som en frivillig gärning?

KRIG EN FÖDELSDAG. Tidevarvet har ibland fört 60-åriga. Men vi ha betänkt, att det är bra tidigt att redan vid 60 år sumnera ihop vad en människa gjort — som om det då skulle vara slut med allt arbete av betydelse och endast återstätt att överleva vad som redan blivit utfört. Det

är bland klipporna som skötas av det ljudlösa tidvattnet om morgonen. I ett sådant land kunde vem som helst vara på prisdomare i Sverige är det redan betydligt värre.

KRIG EN FÖDELSDAG. Tidevarvet har ibland fört 60-åriga. Men vi ha betänkt, att det är bra tidigt att redan vid 60 år sumnera ihop vad en människa gjort — som om det då skulle vara slut med allt arbete av betydelse och endast återstätt att överleva vad som redan blivit utfört. Det

Alexandra Kollontay

(Forts. fr. sid. 1.)

händrade börder, som lågo i den sammanfattade utformningen av familje- och hushållsbekymmer, och som inte längre gingo att inpassa i arbetsmaskineriet av i dag. De ha blivit fria att med odelade krafter delta i arbetet vid människans sida.

I Ryssland var det kvinnorna själva, som från början gjorde appor mot de små avskilda bostäderna, där varje husmor var bunden i sitt lilla kök. Det var kvinnorna, som inspirerade arkitekterna till den nya bostadstypen i storstäderna, där varje människa, man och kvinna har sitt eget rum, och där kök och barnkamrarna och samlingsrum äro gemensamma för hela huset. Nu tror man ofta att detta sätt att ordna sina bostadsförhållanden innebär något slags tvång, som av staten påbjudits. Men det skall särskilt understrykas, att var och en har rätt att själv välja om hon vill ha sina barn hos sig i hemmet, om hon vill ha dem hemma om nätterna eller sköta dem under fritiden. Många mödrar säga att vi orkar inte sköta vårt arbete förstklassigt, om vi alltid skall bli avskilda av barnen om nätterna, men vi vill inte ha dem längre bort än att vi kan se om dem, sedan vårt arbete är slut. Vid ett tillfälle t. ex., när det skulle bygas vitt hade läkarna förordat att barnen av hygieniska skäl skulle bo i en bygdnad för sig, alldeles skild från det övriga bostadskomplexet. Mödrarna protesterade. Vi skickar inte bort våra barn. Och man fick rätta sig efter dem.

Denna utveckling i fråga om kollektivisering är inte alla enstämda för Ryssland. Den föregår med snabba steg överallt. Skillnaden är bara den, att i Ryssland har man medvetet gripit sig an med dessa försök, i Sverige och andra länder ha de tillgripits av nödvändighetens tryck.

I Ryssland finnas ju inga lagar eller bestämmelser som inskränka den gifta kvinnans fria möjligheter. Lyckas eller misslyckas i arbetet beror på henne själv. Hon har visat sig som en fullgod samhällsarbetsare just i den mån hon betrats från dubbelbaktans handicap. Och det är inte likgiltigt om kvinnan är med eller inte. Alla stora rörelser kräva hennes delaktighet. Hur skulle t. ex. Gandhi kunna föra sin stora kamp, om han inte hade kvinnornas stöd.

Nej, fru Kollontay är inte bekvämlig. Hon ser med ljusa ögon mot framtiden och tycker att lösningen av problemet yrka — äktenskap för kvinnans räknning fört närmare sin lösning än man någonsin förr vågat hoppas. C. H.

måste sätta riktigare att spara också små byllningar ärmstomne tills den normala pensionärsåldern inträtt, 65 år. Även om det måste erkännas att inte ens denna ålder alltid kan anses beteckna någon slags sista milstolpe inom en människas arbetslevnad.

Den förens ödnings vi träffa på efter att ha fattat vårt viktigaste beslut är kanske inte så känd, men har en arbetsdag bakom sig, som all vår värld varit

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur. Redaktion: förl. Berild Almqvist, fil. kand. Leif Björk, fil. stud. Maurits Konow, förf. Karin Boye, amanuens AH Jo. Utkommer med 12 nummer per år. — Prenumerationspris: för helt år: kr. 3, för halvår 1.50. Lösnamnet 25 öre. Adr.: Clarté, Box 443, Stockholm.

intresse. Det är fru Anna Fahlsström, hotell- och pensionsinnehavare i Stockholm, som får sin önskan i denna vecka.

— Her skulle fru Fahlsström ha tyckt om att ha varit tvungen sluta sitt arbete redan för fem år sedan?

— Det skulle jag inte ha trivts med. — Säger fru Fahlsström, som står mitt uppe i morgonens hastande värld, efter att redan ha varit i arbetet flera timmar. Vi befina oss i pensionat Esplanades sålong, där man ser gåtorna gå ut och in, på väg till arbets, måltider och dagens mångadana; och personalen är i full gång med morgonssyrosan.

Fru F. berättar om hur det rörelse begynt, vars alla trådar hon nu håller i sin hand. Som ung flicka började hon att i sin våning i Kristianstad ta emot barn och vuxna som inackorderingar. Hon hade tre små barn att uppfostra och höll samtidigt ett hem för dem. Någo måste man ta sig till den närmaste utvägen syntes då verkligt, där man hade den största trängningen hushållsarbete.

Så småningom växte rörelsen ut. Fru F. flyttade till Stockholm och grundade först Hällgräns pensionat på Lidingsö, sedan Fredrikshovs pensionat på Fredrikshovsgatan och sistligen förra året sitt tredje företag, hotell och pensionat Esplanade på Blåsteholmsgatan. Ingenting fanns det att börja med och allt måste söga räknas ut. Fru F. övervakade också från början allting, från ritningarna vid ombyggnad och reparations till inredning och möblering. De behandling och praktiskt tillvaragata styrmöna med rymliga badrum och garderober och bekväma, välmöblerade rum visa också att det är en erfaren och omtänksam husmor, som haft och har ledningen i sin hand.

— Vad är det nu allt som ligger en husmor med så stort verksamhetsfält?

— Ja, först och främst måste jag ju varje morgon bestämma maten för alla tre ställena och göra upp matredan. Sedan är det besök som skola tas emot och tusen saker att övervaka och ombesörja från morgon till kväll.

En fransk liten flicka hoppar sjungande in i rummet och fru F. berättar att hon alltid har mycket uttågningar bland gästerna, från alla länder. — Emellertid är hushållsstycket av Esplanade hemtrevnad och en god och behaglig ökning, där skivkåvanden både från världens sjuv och från uppsatser och utsköders bidrar till det inbjudande intrycket. Vi måste erkänna, att det var väl använda hushållsredig kuskaper som kunde sträcka sig till att genomvärma ett stort pensionat på 47 rum i två våningar med en sådan hemtrevnads och utsvamnings luft, som i Blåsteholmsgatan 3. C.

TOMTÄRDESTEGRING

Det är synnerligen glädjande att konstateras att Hyresägarens Spar-kasse- och Byggnadsförening börjat fasta sin uppmärksamhet vid tomtvärdestegringens betydelse för byrorna. Föreningen har framslagit arb. betat för kooperativa bostäder och kooperativ byggnadsverksamhet. Enligt för sekundärredens ordbande, samt det föredrag som i tisdags hölls av arkitekt Wallander i Stockholm, lika väl som enligt sista numret av föreningens tidsskrift Vår Bostad har sin arbetet med tomtvärdestegring för att påvisa tomtvärdestegringens betydelse som den grundläggande orsaken till de ständigt höjda hyrorna.

Detta är synpunkter som i många är framhållits i Tidevarvet. Det är anledning att med glädje konstatera deras framförande inom den lekfriska och målmedvetna rörelsen som H. S. B. utgör. Vi hoppas även få återkomma till några av de framlagda siffrorna.

GODTÄNGA S. K. ERSÄTTNINGAR

Årsvid 5 lottor Henna Champagnerinspulver För såväl ljus som mörkt hår i paket à 35 öre.

Råd och Rön

Norsk Fiskfärs Stockholms Fiskförädlingsfabrik Brahegatan 30, 6 g. Tel. Ö.785

MJÖLKCENTRALEN

den goda, milda hushållsosten

Har Ni smakat på Värmlandslimpan och Sablnbrödet från Tösse-Bageriet 77 Karlavägen 77 Konditori o. kaffeservering Karlavägen 75 A. R. för beställningar ... 71355 ... till affären o. konditoriet 72330

Hem-bryggeriet

Pilaner, Vatten o. Låskedrycker REKOMMENDERAS Helsingborg, g. 15 Tel. S. 57045/6

Föreningen Årsta, Damhotell, Smålandsgatan 20, Stockholm

erbjuder sina ljusa, hestrevliga och bekvämt inredda rum till resande damer. I alla rummen bekväma slingar, telefon, tvätt-rum med varmt och kallt vatten. — Badrum. — Pris för enkelrum 4.50—7 kr, dubbelrum 7.50—10 kr. Lunch- och middagsservering; även för allmänheten.

AMAFLOR Henna Champagnerinspulver